

Dosarul nr.2ra-764/20

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. : S. Clima)

Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : N. Budăi, V. Mihaela, I. Muruianu)

ÎN C H E I E R E

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Nicole Craiu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Russu Denis, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona și Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Russu Denis împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2019 prin care s-a respins apelurile declarate de Russu Denis și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iunie 2018,

c o n s t a ț ă :

La 7 februarie 2018, Denis Russu, s-a adresat în instanța de judecată, cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală solicitând încasarea sumei de 11 500 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 30000 de euro cu titlu de prejudiciul moral, prejudicii cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești; obligarea procurorului Sajin Oleg, Botezatu Olesea, Cherpec Mariana să-și ceară scuze publice, prin postarea acestora pe prima pagină web a procuraturii și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a reiterat că, urmare a controlului efectuat de către Inspekția de Stat în Construcții la șantierul situat pe Ciocârliei au fost depistate abateri de la actele normative în vigoare, fiind emisă pe numele lui Denis Russu, reprezentant prin procură a lui Bratan Andrei, prescripția seria ISC nr. 0005256 din 16 ianuarie 2014, prin care au fost sistate lucrările de construire a obiectivului până la înlăturarea neconformităților depistate și anume: obținerii autorizației de construire.

Totodată, la 16 ianuarie 2014, în privința lui Russu Denis a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 179 din Codul contravențional - construcții neautorizate.

La 01 aprilie 2014, reclamantul a primit autorizația de construire nr.61-c/14.

Despre obținerea căreia a fost informată nemijlocit și Inspekția de Stat în Construcții, după care reclamantul a început lucrările de construcții.

Reclamantul a menționat că abia la 16 aprilie 2014, Inspekția de Stat în Construcții a întocmit un proces-verbal, din considerentul că Denis Russu nu a stopat lucrările de construcție impuse prin prescripție, nefiind luat în calcul că la data de 01 aprilie 2014 reclamantul a informat Inspekția de Stat în Construcții precum că are toate actele necesare, acestea fiind prezentate în original.

În pofida acestui fapt Inspekția de Stat în Construcții a depus plângere la Procuratura Generală.

La 30 aprilie 2014 de către procurorul Procuraturii Generale, Sajin Oleg, a fost emisă ordonanța de intentare a dosarului penal în temeiul art. 328 alin. (1) și art. 352 alin.(1) Cod penal.

În cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală, de către procurorul Botezatu Olesea, la 26 iunie 2014, Russu Denis a fost recunoscut și audiat în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.352 alin.(1) Cod penal, iar la 24 septembrie 2014 i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.352 alin.(1) Cod penal, și începând cu 04 iulie 2014 până în prezent acesta se află în Penitenciarul nr.13.

Reclamantul a declarat că prin hotărârea din 17 noiembrie 2016 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, Denis Russu a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.179 Cod contravențional. Totodată, procesul contravențional intentat de Inspekția de Stat în Construcții la 16 ianuarie 2014 în privința lui Denis Russu a fost încetat pe motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere contravențională.

În vara anului 2017, reclamantul a făcut cunoștință cu dosarul său personal, observând că în privința sa până în prezent există cauza penală nr. 2014928189, motiv pentru care la data de 19 iunie 2017 s-a adresat cu cerere către Procuratura Generală, solicitând informație referitor la cauza penală pornită în baza art.352 alin.(1) Cod penal, iar prin răspunsul Procuraturii Generale din 26 iunie 2017 a fost informat că cererea acestuia a fost trimisă conform competenței la Procuratura Chișinău, oficiul Centru.

La 11 iulie 2017, reclamantul a primit răspunsul nr.R-27d/17-4065 din 04 iulie 2017, conform căruia l-a informat că cererea a fost transmisă după competență la Procuratura Chișinău, oficiul Centru, iar la 20 iulie 2017, Russu Denis în mod repetat a solicitat eliberarea ordonanței pe cauza penală.

La 28 iulie 2017 Denis Russu a primit scrisoarea din 24 iulie 2017, nr.9-6d/17-4831, în care s-a menționat că ultimul va fi informat despre rezultatele examinării cererii. Astfel, reclamantul pentru asistență juridică a fost nevoit să-și angajeze un avocat, fiind încheiat în acest sens un contract de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Reclamantul a precizat că doar după angajarea avocatului a aflat că dosarul penal pornit în privința sa se află spre examinare la procurorul Procuraturii Chișinău, sediul Centru, Cherpec Mariana.

Ulterior, la 27 octombrie 2017, avocatul s-a adresat cu plângere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat și urgentarea examinării cauzei penale, pornit în privința lui Denis Russu și numai după înregistrarea plângerii, la 31

octombrie 2017 de către procurorul Mariana Cherpec a fost emisă ordonanța privind scoaterea persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale.

Russu Denis a invocat că, la 12 octombrie 2017 s-a adresat cu interpelare la Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Tehnologii Informaționale solicitând eliberarea informației despre cauzele penale și contravenționale în privința sa, iar la 19 octombrie 2017, reclamantul a primit un răspuns de la Serviciul Tehnologii Informaționale, fiindu-i comunicat că nu este nicio informație despre dosarul penal, intentat la 30 aprilie 2014.

Denis Russu a afirmat că, urmare a unui proces care a durat 3 ani, a fost scos de sub urmărire penală în toate învinuirile aduse de către procurorul în Procuratura Chișinău oficiul Centru - Cherpec Mariana, dar în rezultatul acestui proces a fost defăimată imaginea de afaceri, care până la intentarea urmăririi penale a reprezentat interesele omului de afaceri din Federația Rusă, iar după pornirea cauzei penale contractul dintre Bratan Andrei și Denis Russu a fost reziliat, fiind în imposibilitate ulterior să se angajeze în câmpul muncii.

Reclamantul a relatat că i s-a cauzat un prejudiciu material ce constituie salariul nerealizat pe 2 luni = $150 \times 2 = 300$ de euro, sau $3300 \times 2 = 6600$ de lei.

Rezultând din faptul că a fost învinuit în comiterea unei infracțiuni prevăzute art.352 alin.(1) Cod penal, care stabilește răspunderea penală pentru samavolnicie și faptul că urmărirea penală a durat mai mult de 3 ani, din 30 aprilie 2014 și până la 31 octombrie 2017, a considerat că este în drept să pretindă și la repararea prejudiciului moral.

La fel, a precizat că acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată au jucat un rol negativ în viața și activitatea acestuia, suferind moral și fizic. Astfel, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral considerabil.

Prin hotărârea Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iunie 2018 acțiunea depusă de Denis Russu a fost admisă parțial.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Denis Russu suma de 4000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică; în rest, acțiunea depusă de Denis Russu împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019 corectată prin încheierea din 23 aprilie 2016, s-a respins apelul declarat de Denis Russu; s-a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției;

S-a casat hotărârea Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iunie 2018, și a fost pronunțată o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată depusă de Denis Russu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Ministrul Finanțelor, Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești a fost respinsă.

La 8 mai 2019, Russu Denis a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel

Chișinău din 14 martie 2019 solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 iulie 2019, s-a admis recursul declarat de Rusu Denis, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019 și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2019, s-a respins cererile de apel depuse de Rusu Denis și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iunie 2018.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prin tragerea ilegală la răspundere penală, reclamantului i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri rezonabile, iar suma de 4000 de lei corespunde calității de echivalent bănesc echitabil pentru suferințele cauzate.

Instanța de apel a conchis că, cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, luând în considerație întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei, proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată suportate pe perioada duratei dosarului penal instanța a reținut că suma de 5000 de lei, este o sumă dovedită, reală, necesară și rezonabilă, reieșind din complexitatea cauzei, numărul de ședințe de judecată desfășurate și participarea nemijlocită a apărătorului.

La 17 ianuarie 2020, Russu Denis, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2019 și a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 iunie 2018, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În drept, recurentul și-a întemeiat recursul în baza art. 432 alin. (2) lit. b) care statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

În motivarea acțiunii a invocat că, instanțele investite cu judecarea fondului au interpretat în mod eronat legea procesuală. Instanța de apel a examinat cauza în lipsa sa, ceea ce a dus la favorizarea celeilalte părți și totodată a determinat încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale recurentului și încălcarea dreptului la apărare.

Instanțele inferioare nu au reținut și elucidat circumstanțele esențiale pentru justa soluționare a litigiului, nu au apreciat toate probele anexate la dosar, probe care sunt contradictorii și care necesitau explicarea cu suficientă claritatea motivului pentru care au fost acceptate sau reținute la baza adoptării deciziei.

La acordarea prejudiciului moral și material instanța a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrat argumentele tuturor participanților la proces.

Atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au elucidat pe deplin circumstanțele importante pricinii, și-au bazat decizia pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum că ca consecință a

cauzei penale reclamantul a avut de suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezarea reputație personală.

La 7 februarie 2020, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii înaintată de Zagoreanu Andrei.

Ca temei de drept a invocat prevederile art. 432, alin.(2) lit. c) din Codul de procedură civilă care statuează că, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat eronat legea.

În motivare a invocat că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Russu Denis nu a prezentat careva probe concludente prin care să ateste că bănuiala sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale.

Acțiunea reclamantului este neîntemeiată, conform legislației nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului. Astfel, pentru fi posibilă răspunderea statului este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procesual emis de către organul de drept, ceea ce la caz nu s-a constatat.

Existența în speță a ordonanței de clasare a acuzei penale nu denotă faptul că, organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite, iar efectuarea măsurilor de investigație este obligația organului de urmărire penală.

Reclamantul nu a demonstrat legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu solicitat, nu a prezentat probe veridice admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul prejudiciului atât material cât și moral. Încălcarea unui drept nu implică în mod obligatoriu și existența unui prejudiciu, fiind necesar de a fi stabilit prin probe veridicitatea prejudiciului.

În opinia recurentului aprecierea instanței privind evaluarea daunelor morale este subiectivă.

La acordarea prejudiciului moral instanța a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrat argumentele tuturor participanților la proces.

Atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au elucidat pe deplin circumstanțele importante pricinii, și-au bazat decizia pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum că ca consecință a cauzei penale reclamantul a avut de suportat careva suferințe fizice și psihice.

Cu referire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică recurentul le consideră neîntemeiate și exagerate.

Cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța menționează că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 21 noiembrie 2019.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererile de recurs au fost declarate la 17 ianuarie 2020, și 7 februarie 2020 respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, la 25 martie 2020 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționate la 10 aprilie 2020, 16 aprilie 2020, 27 aprilie 2020, potrivit avizelor de recepție (f.d.147-150)

Până la data examinării recursului, intimații referință nu au depus.

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages

Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile înaintate de Russu Denis, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona și Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de Russu Denis, reprezentat de avocatul Dragomir Aliona și Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru